

SMH-Nytt

Nr. 3/2003, vol. 28. Norsk Bibliotekforening, Spesialgruppen for medisin og helsefag

SMH 1953-2003 Jubileumsnummer

Innhold:	Side
Hilsen fra redaksjonen	3
SMH-seminar juni 2004	3
Fabelaktig femtiårsfeiring	5
Fremtiden er grå	7
Når livet setter seg i kroppen	7
Theklubben som vokste seg stor og reiste ut i verden	10
Jubileumshilsener	15
Sang til SMH på 50-årsjubileet	16
Sang til SMH på 50-årsdagen	17
SMH sett fra Sverige	18
Tora Saue ble æresmedlem	20
Are you an experienced user?	21
Festskrift for foreningens femtiårsjubileum	22

Redaksjon SMH-Nytt:**Elisabeth Akre**

Diakonhjemmets sykehus
Medisinsk bibliotek
Postboks 23 Vinderen, 0319 Oslo.
Tlf: 22 45 16 38 Fax: 22 45 16 99
E-mail: elisabeth.akre@diakonsyk.no

Hilde Strømme

Ullevål universitetssykehus
Medisinsk bibliotek
0407 Oslo
Tlf. 23 01 50 62 Fax: 22 11 98 50
hilde.stromme@ioks.uio.no

Signe Romuld

Statens helsetilsyn
Biblioteket
Postboks 8128 Dep, 0032 Oslo
Tlf. 22 24 88 98 Fax: 22 24 95 90
ser@helsetilsynet.no

Kari Austveg

UBO, Bibliotek for medisin og helsefag
Postboks 1113 Blindern
0317 Oslo
Tlf. 23 07 44 24 Fax 23 07 44 30
kari.austveg@ub.uio.no

Anita Haukvik

Den Norske Skole Gran Canaria
Bco. de la Verga
35 120 Arguineguín
Gran Canaria, España
Telefon: +34 928 15 29 00 / 928 15 29 01
Telefax: +34 928 73 65 57
anita_haukvik@hotmail.com

Regina Kűfner Lein

Det medisinske fakultetsbibliotek
Jonas Lies vei 91
N-5009 Bergen.
tel. 55 58 68 93 fax 55 58 66 80
regina.lein@ub.uib.no

Liv Vikan

Helse Nord-Trøndelag HF
Sykehuset Levanger
Fagbiblioteket
7600 Levanger
Tlf.: 74 09 83 36/80 00 Fax: 74 09 89 51
liv.vikan@hnt.no

SMH-Nytt utgis av:

Norsk Bibliotekforening
Spesialgruppen for medisin og helsefag
Kontonummer: 7874.06.52612
Trykt utgave: ISSN 0800-3181
Webutgave: ISSN 1502-1211

Opplag 250, gratis til SMHs medlemmer.
Distribusjon: Swets Information Services

Manuskripter til SMH-Nytt:

Manuskripter skrevet i Word og evt. illustrasjoner i .gif- eller .jpg-format sendes redaksjonen som vedlegg til epost.

Alle oppgitte Web-adresser må være sjekket - slik at de kan brukes direkte i nettoutgaven av bladet. Redaktørene forbeholder seg en viss rett til å forkorte/forandre/klippe i tekst eller bilder.

Skrifttyper:

Overskrift: Arial 16 pkt
Underoverskrift: Arial 12 pkt fet
Av (forfatter): Arial 12 pkt fet
Ingress: Times New Roman 11 pkt kursiv
Brødtekst: Times New Roman 11 pkt
Avsnittsoverskrifter: Times New Roman 11 pkt fet
All tekst bør være definert som "Normal"

Innrykk og punktmerking:

Unngå bruk av tabulator og bindestreker, bruk heller "Innrykk" og "Punktmerking" i Word.

Tabeller og oversikter:

Unngå bruk av tabulator, lag heller en tabell i Word.

**Deadline for neste nummer:
27. februar 2004**

Hilsen fra redaksjonen

Det er et begivenhetsrikt år 50-årsjubilanten SMH nå snart kan legge bak seg. Alderen til tross, foreningen hviler slett ikke på sine laurbær! I året som er gått, har det vært to store arrangementer, Nordisk-Baltisk EAHIL workshop, og nå 50-årsjubileum med seminar og festmiddag med over 90 deltakere. En gruppe fra SMH har vært på studietur til St. Petersburg for å planlegge samarbeid med medisinske bibliotek der. Du kan lese mer om St. Petersburg-prosjektet i neste nummer. SMH har dessuten deltatt i etableringen av den nordiske pasientinformasjonsportalen SMIL, som skal lanseres i Norge på nyåret.

Mye kan sies om aktiviteten i 2003, men i dette jubileumsnummeret tillater vi oss for en gangs skyld å skue litt bakover, og være litt innadvendte, selv om vi ellers liker å være både utadvendte og framtidsrettede. I dette nummeret får du blant annet en oversikt over SMHs historie, fra Theklubben, via SMB, til dagens SMH. Det har til alle tider vært driftige damer - og noen herrer - som har gjort en imponerende innsats for medisinske og helsefaglige bibliotek, og det internasjonale arbeidet har også alltid stått sterkt. De av oss som overvar Elisabeth Akres kavalkade før festmiddagen var både imponerte og stolte over historien vår. Hva medlemmene synes om SMH finner du også litt om i dette nummeret.

Med en stolt og solid historie bak oss, ser vi lyst på fremtiden for et fortsatt livskraftig SMH. SMH-Nytt avslutter med dette sin 28. årgang, og håper våre lesere får glede av jubileumsnummeret vårt. Vi ønsker alle en riktig god jul, og et godt nytt år - og så håper vi at mange har som nyttårsforsett å publisere noe i SMH-Nytt neste år!

Hilsen Elisabeth, Hilde, Kari, Regina, Liv, Anita og Signe

SMH-seminar juni 2004

Høgskolen i Telemark, Biblioteket - Porsgrunn og Sykehuset Telemark HF, Fagbiblioteket inviterer til SMH-seminar i Porsgrunn tirsdag 22. - torsdag 23. juni.

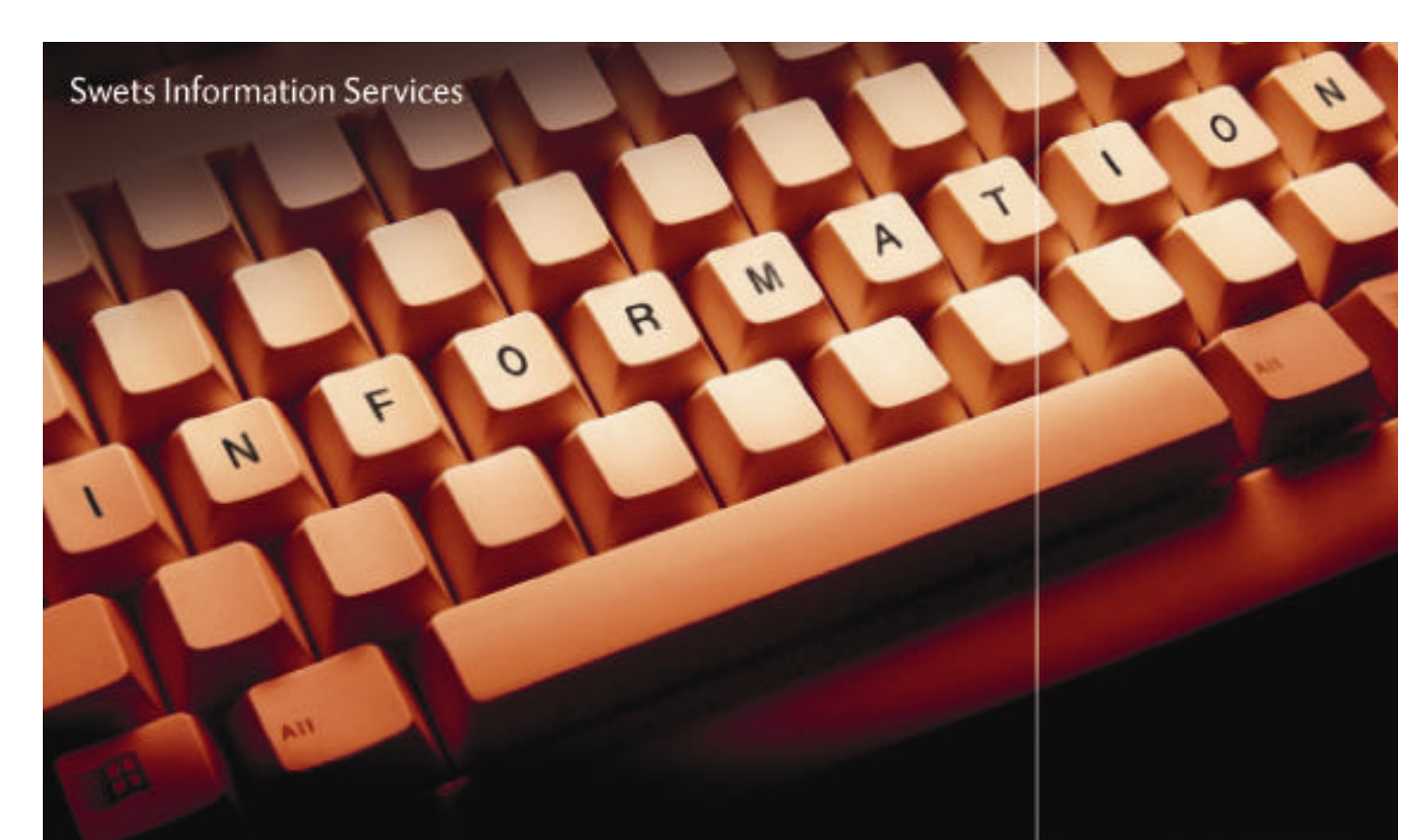
Mandag 21. juni kl. 13-16 vil det bli avholdt et kurs i håndtering av el-tidsskrifter ved Anne-Gry Skonnord, UBO. Bibliotek for medisin og helsefag.

På kvelden mandag 21. juni blir det medlemsmøte med aktuelle SMH-saker og fokusgruppediskusjoner om SMHs framtid.

Det blir et variert faglig og sosialt program.

Se seminarets egen webside: <http://www.hit.no/bib/smh/>

Kontaktperson: Patricia Flor, tlf. 35 57 50 46, email: patricia.flor@hit.no

Swets Information Services

SWETS

your source of service

Swets Information Services er din samarbeidspartner for anskaffelse, tilgang til og administrasjon av den informasjonen du trenger.

Elektronisk tilgang til informasjon er en suksessfaktor for mange bedrifter og institusjoner. Våre fremtidsrettede og profesjonelle løsninger for informasjonshåndtering sikrer deg effektiv tilgang, oversikt og kontroll over dine elektroniske informasjonskilder. SwetsWise Online Content gir deg tilgang til mer enn 8.000 tidsskrifter fra ledende utgivere, og tilbyr verdifulle tjenester som varsling av innholdsfortegnelser, faste søkeprofiler, artikkelkjøp og enkel tilgang til lisensinformasjon. Vår Konsortia- og 'multi-site' service omfatter planlegging, forhandling med utgivere, administrasjon av tilganger og trening av dine brukere. For full kontroll og oversikt besøk oss på www.swets.com

Fabelaktig femtiårsfeiring!

Av Liv Vikan, Helse Nord-Trøndelag HF Sykehuset Levanger, fagbiblioteket

SMH feiret sitt 50-års jubileum i Oslo torsdag og fredag 13. og 14. november 2003. Første dag besto av seminar og festmiddag og ble holdt i ærverdige omgivelser i Det Norske Videnskaps-Akademi sine lokaler i Drammensveien. Dagen etter var viet kurs i brukerveiledning. Gråvær og duskregn i Oslo la ingen demper på feiringen!

Torsdag 13. november: seminar og festmiddag

Elisabeth Husem, leder i SMH, ønsket velkommen til vel 90 deltagere. Hun var overveldet over antall påmeldte og meget glad over at alle hadde fått plass til slutt. Deretter fulgte en orientering av Anette Munthe fra UMH om arbeidet med SMIL-basen (Skandinavisk Medisinsk Informasjon for Lekfolk) (<http://www.smil.uio.no>), som nå snart er klar for sin offentlige lansering. Før den faglige biten fortsatte var det klart for - selvfølgelig - en skikkelig geburtsdagskake! Patricia Flor ga så en liten foreløpig presentasjon av neste års SMH-seminar som vil bli holdt i Porsgrunn i tiden 22.-23. juni 2004. Hilde Strømme fra styret i SMH, kom også med innspill til dette kommende seminaret i Porsgrunn; der vil det bli arrangert fokusgrupper hvor vi prøver å se framover – hva skal SMH være i framtiden? Deretter fulgte to interessante foredrag: ”Fremtiden er grå” ved Mette Janson og ”Når livet setter seg i kroppen” ved Eldri Steen. Disse er referert i separate artikler i bladet.

Jubileumskake. Ellen Christophersen, Anne-Marie B. Haraldstad og Regina Küfner Lein.

Et festpyntet følge ble ønsket velkommen til festmiddagen klokken 18. Mens aperitiften ble fortært, var det duket for kavalkade over SMH sin historie; underholdende, opplysende og grundig satt sammen og presentert av Elisabeth Akre, nestleder i SMH. Denne kavalkaden finner du også lenger ute i bladet.

Så var det klart for festmiddag med bordene nydelig dekket; en gjennomtenkt linje i det hele, fra bordkort til dekorasjoner. Festmiddagens harde fakta bestod av røkelaks/lodderognmousse, kalvefilet og husets is med varme bjørnebær – alt med italienske viner til! Elisabeth Husem ønsket velkommen og ga ordet til kveldens konferansier som var Gerd Eckhoff Salvesen fra Sørlandet sykehus i Kristiansand.

Under middagen ble det taler og sanger, men med god tid til å nyte utsøkt mat innimellom. Tora Saue, inntil meget nylig ansatt ved Harstad sykehus, ga en kort tale om ”mitt liv med SMH”. Husem takket av ”røsten fra Harstad”, som med ”vennlig autoritet” har satt sitt preg på SMH gjennom mange år, og delte deretter ut diplom med æresmedlemskap til Tora. Hun blir dermed den tredje som har et SMH-æresmedlemskap; de to andre tilhører Maren Hvardal og Anna Nannestad Nicolay-sen.

To egenkomponerte sanger lå klare ved middagen. Den ene var til SMH fra styret v/ Anette Munthe, UMH, og den andre var fra Anne-Marie B. Haraldstad, UMH. Etter hovedretten ble ”vinden fra vest” kalt opp; Randi Bolstad med følge fra Bergen hadde gjentatt suksessen fra SMH-seminaret i Bergen i 1999 hvor alle ble bergtatt av en tale konsekvent begynnende på B. På festmiddagen i år hadde de klart å lage en tale fundamentert på ”F” – se videre i bladet for hele talen!

net, og det blir holdt nytt kurs i januar. Det tok opp grunnleggende og viktige poeng i brukerveiledning. Referat fra kurset kommer etter januarkurset.

Til slutt...

Det ble to begivenhetsrike dager som var en jublant verdig. En stor og varm takk til SMH-styret som gjorde dette til en flott og minneverdig jubileumsfeiring!

Generalsekretær i Norsk Bibliotekforening Tore Kristian Andersen overrakte gave på kroner 5000 til stipend, og hilste til en "sterk organisasjon" innen NBF. Han berømmet spesielt Baltikum-arbeidet, arbeidet med SMIL-basen, samt ressursbanken. Han trakk spesielt fram det internasjonale engasjementet. Leikny Haga Indergaard hilste fra ABMU og berømmet SMH sin faglige dyktighet. EAHIL's president Arne Jakobsson hilste og avslørte seg som en langvarig beundrer av SMH, han hadde vært utenlandsmedlem allerede fra 1980-tallet. Flere telegrammer og hilsener, både nasjonale og internasjonale ble lest opp, og rundt oss i lokalet så vi blomsterhilsener fra nordiske kolleger. En nærmere presentasjon av hilsningene finnes lenger ut i dette bladet.

Elisabeth Husem holdt en personlig tale hvor hun fremhevet at SMH er en vital 50-åring med en sterk familie, og med en lovende framtid!

Blant de som ellers leverte hilsener kan nevnes Elisabeth Buntz, en av de som har vært med lengst, som trakk fram viktigheten av SMH sin faglige tyngde og nettverk. Flere pensjonister holdt også innlegg, og serverte anekdoter fra medisinsk bibliotekvirksomhet. Til slutt var det Eldbjørg Eien fra Dikemark sykehus som holdt velfortjent takk-for-maten-tale.

Fredag 14. november: kurs.

Kurset ble holdt på Rikshospitalet, og hadde følgende tema; "Hvordan skaper vi læring? – undervisningsplanlegging- og teknikk". Kursholder var Kirsten Larsen fra Dansk BibliotekCenter. Kurset var fullt-

Sigrun E. Aasen (styremedlem), Tora Saue (æresmedlem) og Elisabeth Akre (styremedlem)

Feststemte styremedlemmer: Hilde Strømme, Jenny Owe, Anette Munthe og Elisabeth Husem

Fremtiden er grå

Foredrag av Mette Janson, holdt på SMH-seminar 13. november Referat ved Kari Austveg, UBO, Bibliotek for medisin og helsefag

Mette Janson er tidligere generalsekretær, nå styremedlem, i Foreningen Seniorsaken Norge. Hun kom som stand-in for Astrid Nøklebye Heiberg på kort varsel.

Mette Janson holdt et friskt foredrag om "oss over 50". Vi fikk en tankevekkende gjennomgang av dagens seniorers historie: Etterkrigs generasjonens babyboomere er ingen "dessertgenerasjon", men har i sin levetid opplevd å gå fra et samfunn som har vært preget av nøysomhet til dagens overflodssamfunn. Ikke minst har etterkrigsperioden betydd en dramatisk endring for kvinner, som har gått fra å være hjemmearbeidende til utarbeidende.

Seniorsaken Norge arbeider for at eldre skal sees på som en ressurs med en erfaringskompetanse som arbeidslivet har bruk for, fremfor som en belastning. Gjennomsnittlig pensjonsalder er i dag 61 år, vi lever *lenge* etter det, og mange eldre føler at de har mye å bidra med. Foreningen går derfor inn for fleksible pensjonsbestemmelser.

Én utfordring er hvordan vi kan leve et aktivt liv. En annen er hvordan omsorgen av en så stor gruppe mennesker som fremtidens seniorer vil utgjøre skal finansieres og organiseres. Seniorsaken Norge har fått

50.000 medlemmer på ett år og har to ben å stå på, nemlig "senior aktiv" og "senior omsorg". Mette Janson er leder for "senior aktiv". Hun mente imidlertid at det var omsorgsproblematikken som fikk mest oppmerksomhet i den offentlige debatt.

Seniorsaken Norge har opplevd mye latterliggjøring som "Wesenlunds venner", men hun poengterte at alle foreninger trenger frontfigurer. Foreningen er en hørings- og referanseinstans og er politisk nøytral. Den ser på seg selv som en vaktbikkje og et talerør i samfunnsdebatten, og har bl.a. en telefontjeneste som tar imot henvendelser fra eldre som vil dele sine erfaringer eller be om råd. De har også en webside: www.seniorsaken.no.

Når livet setter seg i kroppen...

Om mestring av kroniske muskel- og skjelettsmerter

Foredrag av dr.philos. Eldri Steen, holdt på SMH-seminar 13. nov. Referat ved Elisabeth Akre, Diakonhjemmet sykehus

Det skjer de aller fleste av oss før eller senere. Livet vi lever viser seg i spenninger og plager i muskler og skjelett. For mange blir plager og smerter kroniske. De blir stebarn i helsetvesenet, passer ikke inn i diagnosekategoriene og må leve med smertene. Eller må de det? Kan man lære å mestre smertene og få et bedre liv?

Eldri Steen er sykepleier og helsepedagog. Sammen med lege Liv Haugli, har hun forsket på to områder som er sentrale for denne problemstillingen:

1. sammenhengen mellom kroppslige plager uten objektive funn – f.eks. muskelsmerter - og hva vi føler, tenker

og hvordan vi lever

2. metoder som bidrar til at helsepersonell kan hjelpe pasienter til å mestre livet og smertene.

Forskningen har resultert i en doktorgrad: "Kroniske muskel og skjelettsmerter og

selvforståelse. Utvikling og evaluering av en læringsmodell som vektlegger kroppen som meningsbærer". Doktorgradsarbeidet er popularisert i boka "Når livet setter seg i kroppen. Bevisstgjøring, muligheter og valg." Steen og Haugli har også laget en CD til egentrening. Læringsmodellen har de testet i pasientgrupper og underviser nå helsepersonell i hvordan de kan bruke den til å hjelpe pasienter.

Erfaring gir læring

Eldri Steen tror på læring gjennom erfaring og startet med å invitere seminardeltakerne å gjøre en av øvelsene. En konsentrert forsamling lyttet etter beste evne til budskapet fra kropp, tanker og følelser. Vi fikk en større forståelse for metodene ved å prøve selv. Men kan virkelig det å stoppe opp og bli bevisst sammenhengen mellom kropp, tanker, følelser og hvordan man lever livet sitt ha noen virkning på smerter i kroppen?

Resultatene

Undersøkelsen bygger på kvalitative metoder og omfattet pasientgrupper med intervensjon og kontrollgrupper. Intervensjonen besto i et læringsprogram på 5 kurskvelder med tre ukers mellomrom. Et år etter avslutningen var det signifikant smertereduksjon, bedre mestring av hverdagen og bedre psykisk helse hos gruppedeltakerne. Det kunne påvises effekt på uføretrygd, sykemeldinger og bruk av helsetjenester. Det kunne også dokumenteres at det var den psykiske helsen som var utslagsgivende, ikke smertene i seg selv.

Biomedisin er ikke nok

Biomedisinsk tankegang handler om årsak og virkning. Et kroppslig symptom må ha en fysisk årsak. Kroppen er et objekt man går til legen med, og så skal legen finne årsak og behandling. For kronisk sammensatte plager som muskel- og skjelettsmerter finner man ofte ikke noen objektiv, fysisk forklaring, og de har sjelden en entydig årsak. Biomedisinsk tankegang er ikke tilstrekkelig. Eldri Steen og Liv Haugli arbeider derfor innenfor den fenomenologiske tradisjon, hvor man er opptatt av den enkeltes opplevde virkelighet. Kroppen er ikke objekt, men subjekt. Den uttrykker noe, smertene kan være et uttrykk for livet som setter seg i kroppen. Kroppen er meningsbærende.

Helsepedagogikk

Tradisjonelt er det helsearbeideren som er eksperten og gir råd. "Pekefingeren" er ikke langt unna. Steen/Hauglis læringsmodell tar utgangspunkt i at pasienten er eksperten, og helsepersonellens oppgave er å vise pasienten veien til kunnskapen om seg selv.

I overensstemmelse med teorien om erfaringslæring må deltakerne i helsepersonellgruppene selv gjennom samme program før de leder pasientgrupper. Resultater viser at helsearbeiderne får bedre kompetanse i forhold til pasienter med kroniske sammensatte plager. Kompetansen bruker de i individuelle møter med pasienter, og til å holde ulike kurs, f.eks. i stressmestring.

I et samfunnsperspektiv

Uførhet og langtidssykefravær på grunn av sammensatte muskel- og skjelettplager øker og medfører store utgifter for samfunnet. En læringsmodell som kan bidra til å mestre smerter og livssituasjon og redusere bruk av helsetjenester og trygd, kan være veien å gå, avsluttet Eldri Steen sitt tankevekkende foredrag.

Referanser:

Eldri Steen og Liv Haugli
Når livet setter seg i kroppen. Bevisstgjøring, muligheter, valg.
Oslo: Noras ark, 2002.
ISBN 82-7979-018-7

Liv Haugli og Eldri Steen
Kroniske muskel/skjelettsmerter og selvforståelse. Utvikling og evaluering av en læringsmodell som vektlegger kroppen som meningsbærer.
Oslo, Unipub 2001. Dr.avhandling

CD til egentrening kan bestilles fra
eldri.steen@nrrk.no, kr. 130.-

Oppdag

titlene som
ble oversett

fordi ingen fant dem

EBSCO's nye tjeneste
A-to-Z, presenterer alle
deres fulltekst-titler i en
samlet liste. Nå er det slutt
på detektivarbeid blant
e-tidsskrift, databaser og
kataloger – EBSCO
kombinerer bibliotekets alle
kilder i en komplett liste;
oversiktlig og tilgjengelig.

**Oppdag hvordan EBSCO's
A-to-Z forenkler søkene
etter den informasjon som
deres sluttbrukere trenger og
etterspør!**

<http://atoz.ebsco.com>

www.ebsco.com

P.O. Box 204 • 1430 AE Aalsmeer • Nederland
tel: +31-297-386 386 • fax: +31-297-386 387 • mailnl@ebsco.com

EBSCO
INFORMATION SERVICES

CUSTOMER FOCUSED CONTENT DRIVEN

Theklubben som vokste seg stor og dro ut i verden

Av Elisabeth Akre, Diakonhjemmet sykehus

2. november 1953 møttes en liten gruppe medisinske bibliotekarer i Messen på Universitetsbiblioteket i Oslo. Det var starten på det som ble Theklubben og senere SMB og SMH. Her er noen glimt fra historien.

Det begynte over en kopp te

I årene etter krigen ble det etter hvert ansatt medisinske bibliotekarer ved sykehus og universitet. Som en av de første i Norge ansatte Universitetsbiblioteket i Oslo medisinsk bibliotekar i 1947, og i 1951 fikk de en medisinsk avdeling. De første norske medisinske bibliotekarene skjønte raskt at hvis de skulle komme noen vei, måtte de ut i verden, og de måtte samarbeide. Mange av dem dro til den første International Congress of Medical Librarianship i London i 1953, og Maren Hvardal fra Universitetsbiblioteket i Oslo holdt innlegg om forholdene i Norge.

Vel hjemme igjen fra London fant Maren på at hun ville samle bibliotekarene ved de medisinske bibliotekene i Oslo til et møte. UB hadde liten kontakt med bibliotek utenfor universitetet den gangen, og Marens sjef var skeptisk. Det måtte være program for møtet, og katalogsjefen og innkjøpssjefen på UB måtte være tilstede.

2. november 1953 ble det første møtet i Theklubben holdt. Bibliotekarene kom fra Ullevål, Rikshospitalet, Helsedirektoratet, Veterinærhøgskolen og Tannlegehøgskolen. På programmet sto samarbeid i alle former; om tidsskrifter, katalog og lån. De høye herrer på UB ble beroliget, og damene fikk lov til å fortsette å møtes uten ansand. De møttes i uformelle former til te og wienerstang, derav navnet Theklubben. De hadde ingen fastlagte møteprogram og ingen penger å styre med. Men det lille knippet av entusiastiske bibliotekarer oppnådde resultater. De skrev brev som ble sendt rundt med UB-bilen slik at alle fikk undertegnet. Det må ha gjort inntrykk, for de fikk hva de ba om: støtte til ny samkatalog fra helsedirektøren, kurs i medisinsk bibliografi på Bibliotekskolen og kurs i anatomi og fysiologi på universitetets Friundervisning. De første medisinske bibliotekarene i Norge var like opptatt av det medisinskfaglige som av det bibliotekfaglige.

Theklubben vokste, og i 1971 var de ofte 30 på møtene. Dette kalte på fastere møteprogram, mente Maren, og hun nedsatte en programkomite. Medline var et tilbakevendende tema på møtene, likeledes tidsskrifter, fulltekstartikler, brukeropplæring og etter hvert kurs i datasøk. Theklubben hadde aldri noen formell leder, men det er neppe noen tvil om at hun i så fall ville hett Maren Hvardal. Marens store innsats for medisinsk bibliotekvirksomhet ble belønnet med Kongens fortjenestmedalje i gull, overrakt på UB i 1985. Hun ble pensjonist i 1984. For de som er interessert i mer om Theklubben, står det en artikkel skrevet av Maren Hvardal til 40-årsjubileet i SMH-Nytt nr 3/1993. I samme nummer er det også intervju med henne.

SMB.

Spesialgruppen for Medisinske Bibliotek

Ettersom Theklubben vokste, ble det behov for å organisere seg i fastere former. Theklubben ble tatt opp i Norsk bibliotekforening som spesialgruppe. På møte på Aker sykehus 16. oktober 1975 ble det valgt en interimskomite, ledet av Elisabeth Buntz (bildet) fra

Rikshospitalet: Dette var starten på SMB - Spesialgruppe for Medisinske Bibliotek. 24. mai 1976 ble det første møtet i det etablerte SMB holdt, med Elisabeth Buntz som SMB's første leder. SMB-Nytt kom med sitt første nummer til dette møtet. Etter hvert fikk styret i SMB hjelp av flere komitéer: kurskomité, bibliotekbyggskomite, redaksjonskomité og forskningskomité. Forskningskomitéen skulle jobbe med

forskning i bibliotekfaget. Den forsvant tidlig på 1980-tallet, men bør kanskje gjenopplives? SMB vokste jevnt opp gjennom 70-tallet. I 1979 er det trykket en medlemsliste i SMB-Nytt som viser 109 medlemmer.

Fra medisin til helse - SMB blir SMH

Rundt 1990 kom helsefagene inn i bildet. Medisin ble en del av det utvidete helsebegrepet. Det kom forslag i SMB-Nytt om at gruppen skulle skifte navn og få med "helse" og "informasjon". Etter en livlig debatt ble nytt navn vedtatt på årsmøtet 10. februar 1992. SMB ble til SMH - Spesialgruppe for Medisin og Helsefag. På denne tiden hadde Helsefaghøgskolene et eget faglig forum. I 1992-93 ble Forum for bibliotek i helsefaghøgskoler slått sammen med SMH.

Slik er en del av styrejobben: Oppvask etter medlemsmøte.

Helse-Nota – en historie fra 1990-tallet

I 1992 ble det opprettet et prosjekt for indeksering av norske helsefagtidsskrifter. Elisabeth Buntz var prosjektleder, og finansieringen kom fra helsefaghøgskoler, Medisinsk fakultet ved Universitetet i Oslo og Riksbibliotekstjenesten. Opp gjennom 90-tallet ble 144 helsefagtidsskrifter indeksert i en egen seksjon i Nasjonalbibliotekets NOTA-database og det ble gitt ut en trykt bibliografi. Men i 1999 var det slutt, Nasjonalbibliotekets midler ble omprioritert og Helse-Nota nedlagt. Bare 30% av titlene ble beholdt i NOTA. Fra 2002 har SMH gjort en avtale med svenske SveMed + som overtar indeksering av norske helsefagtidsskrifter.

Faglig oppdatering og kurs

Faglig oppdatering for medlemmene er en av SMH's viktigste oppgaver. Kursvirk-

somhet har det vært fra Theklubbens dager. Hyppigheten har variert litt, med en klar økning de siste ti årene. Medline i forskjellige varianter, fra Index medicus, og MeSH til PubMed er en klar vinner. I 1977 var det til og med to 4-dagers kurs i Medline! Som en god nummer to følger alt i databaser, programmer og dataverktøy og senere nettressurser av ymse slag. På midten av 90-tallet dukker Evidence Based Medicine opp, dessuten problembasert læring og pasientinformasjon. SMH's kursvirksomhet har hele tiden konsentrert seg spesielt om det som er spesifikt for helsefaglig bibliotekvirksomhet. Som regel kommer kursholdere fra egne rekker, et eksempel på samarbeid og deling av faglig kompetanse. Et annet eksempel på faglig solidaritet er Resursbanken som er opprettet i 2003 på SMH's hjemmeside. Her finnes søkeveiledninger utarbeidet av de større bibliotekene til fri bruk for alle medlemsbibliotek.

SMH-Nytt, hjemmeside og e-postliste

Det er først når SMB-Nytt kommer i 1976 at det er mulig å følge historie og utvikling i foreningen. Fra Theklubbens periode er Maren Hvardals artikkel i SMH-Nytt 3/93 den beste kilden. Gjennom snart tretti år har medlemsbladet vært en viktig kanal for kommunikasjon og faglig oppdatering. Fra 1996 er kommunikasjonen med og mellom medlemmene supplert med hjemmeside, og elektronisk utgave av SMH-Nytt. I 1997 fikk SMH-medlemmene elektronisk postliste. Den nordiske postlisten MEDBIBL startet som SMH's diskusjonsliste for medlemmer.

Norge rundt med SMH

Mye av SMH's virksomhet foregår i Oslo-regionen, og det er ikke alltid like lett for medlemmer rundt i landet å delta på møter og kurs. Siden 1988 har det vært arrangert SMH-treff over hele Norge. Ved at de legges til forskjellige deler av landet, blir det lettere å delta for bibliotekarene i vertsregionen. Og ikke minst blir vi bedre kjent med hverandres distrikter og arbeidsforhold. Det begynte med at 8 bibliotekarer fra Oslo tok toget til Fredrikstad i 1988 og møtte 4 kolleger fra Østfold til en hyggelig fagdag. Etter dette har det vært mer eller mindre årvisse treff. I 1990 var de i Horten, med følgende begrunnelse: "- ikke fordi det er så mange medisinske bibliotek i Horten, men kanskje vi har noe å lære av andre bib-

liotek". Tromsø-seminaret i 1993 var et samarbeid mellom SMH og Forum for bibliotek i helsefaghøgskoler. Som regel finner vi stort sett helsefagrelaterede emner på seminarerne, men i Tromsø var programmet

preget av høgskolereformen som pågikk med mange biblioteksammenslåinger, og fokuserte på emner som omstilling og konfliktløsning. I Levanger i 2001 var det et nytt konsept: møte med forskningen i regionen, og dette ble videreført i Hamar i 2002. Trondheim og Kristiansand har vært vertskap to ganger, og Bergen én gang. Det faglige innholdet er naturligvis viktig, men seminarernes største betydning er kanskje muligheten til å møtes, bygge nettverk og bli kjent med andre distrikter. Tidens hittil mest eksotiske sosiale innslag var kanskje i Molde i 95 med Tai Chi i parken før frokost.

I Trondheim i 97 var det ca 90 deltakere, et tall som ser ut til å holde seg. Arrangørene for landsseminarene fortjener stor honnør for innsatsen. Det er lokale krefter som står for hele arrangementet, og det er imponerende når vi tenker på hvor få medlemmer det egentlig handler om. Og oppslutningen øker. Se oversikt over seminarerne nedenfor.

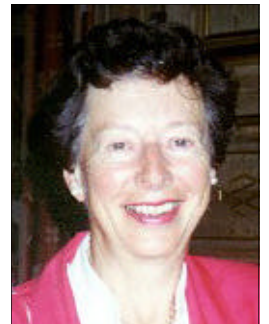
Over grensen til nordiske naboer

Samarbeid med svenske kolleger dukker opp tidlig i SMH's historie. Man reiste til Karolinska for å bli vis, søkte Medline via KIB og holdt seg løpende oppdatert via SPRI-publikasjoner. Theklubben/SMB var lenge opptatt av den svenske modellen for sykehusbibliotek for både pasienter og helsepersonell. Pasientinformasjonsportalen SMIL startet som et svensk-norsk samarbeid. NAMHI – Nordic Association for Medical and Health Information er en sammenslutning av styrene i de forskjellige nordiske foreningene. Fra 2002 er også den baltiske foreningen med som observatør.

Formålet er rett og slett kontakt, og samarbeid om forskjellige prosjekter der hvor det er aktuelt. Siden 1990 har det vært holdt nordiske styremøter og på 80-90-tallet ble det holdt en runde med nordiske konferanser i NAMHI's regi. Den første var i Oslo i 1984. Stafetten gikk til Stockholm (1988), Helsinki (1991), København (1995) og endte i Reykjavik i 1999. På det tidspunktet var det blitt så mange forskjellige seminarer, workshops og konferanser at det ble besluttet å stoppe de nordiske inntil videre. Fortsettelsen finner vi i den nordisk-baltisk-européiske workshop som ble holdt i Oslo i juni 2003.

SMH og EAHIL

Da den européiske foreningen "European Association for Medical and Health Information Libraries" ble startet i 1987, fantes det bare noen få (3-4) européiske biblioteksammenslutninger. EAHIL skulle "... forene bibliotek og informasjon innen helsevesen for å utveksle erfaring og lærdom." "Nok en gang har medisinske bibliotek gått foran, takket være noen få ildsjeler", skriver visepresident Ragnhild Lande (1989/90). Norge og SMH har vært godt representert gjennom hele EAHIL's historie. Anna Nannestad Nicolaysen fra Ullevål var med i det første styret. Ved den første européiske konferanse for medisinske bibliotek i Bruxelles 1986 var fakultetsbiblio-

Anna Nannestad Nicolaysen

To norske EAHIL-presidenter: Arne Jakobsson og Elisabeth Husem

tekar på UBO, Øystein Wendelbo, koordinator for hovedkomitéen. Senere har Elisabeth Husem vært president i to perioder, og stått i spissen for to EAHIL-konferanser i Oslo - i 1994 og 2003. Nåværende president er Arne Jakobsson fra Norge. Norge har hele tiden vært representert i EAHIL's

styre, og har til enhver tid to medlemmer i EAHIL Council. I 1996 ble SMH presentert på EAHIL-konferansen i Coimbra. Alt dette er med på å sette SMH på det europeiske fagkartet!

Den lokale organisasjonskomiteen Oslo 94:

Eldbjørg Eien,
Elisabeth Buntz,
Turid Tharaldsen,
Elisabeth Husem,
Tove Gellein

Oslo 94: The 4th European Conference for Medical and Health Information

“Health information – New possibilities” var temaet for konferansen, og de nye mulighetene er naturligvis å utnytte det elektroniske: Vi er på vei inn i web- og e-postalderen. Litt av vitsen med å reise rundt på konferanser er å få bedre kontakt med faget sitt innenfor forskjellige kulturer. I Oslo fikk 536 deltakere fra 16 land nærkontakt med den norske hverdagskulturen gjennom ryggsekker og matpakkelunsj. Det siste ble visstnok et litt vel sterkt krav til kulturell fleksibilitet for noen. .

EAHIL stipendfond

Dette utslaget av norsk nøysomhetskultur var ganske sikkert med på å gi et solid økonomisk overskudd som har vært brukt i et EAHIL stipendfond, administrert av SMH. Fondet har i første rekke finansiert østeuro-

peisk deltakelse ved andre EAHIL-konferanser, og siste rest gikk med til Oslo 2003 workshop.

Tony McSean (EAHIL-styre) og Signe E. Romuld (LOC Oslo 2003) på båtturen som var høydepunktet i det sosiale programmet.

Walk & Talk på Fornebu, juni 2003

Oslo 2003:

Nordic-Baltic-EAHIL Workshop

Mottoet ”Cross Boundaries – Join Forces” kunne stå som motto for hele vår medisinske bibliotekvirksomhet. Det er dette det handler om: å forene krefter, kompetanse og ressurser på tvers av grenser. For første gang ble det arrangert en workshop/konferanse som et nordisk-baltisk-europeisk samarbeid, og den fikk et

konsept i tråd med mottoet: Alle bodde på samme hotell hvor også det faglige programmet foregikk. Derved ønsket SMH som vertskap å legge til rette for "joint forces" på alle plan. 136 deltakere fra 27 land møttes i solrike og grønne omgivelser på SAS Radisson Hotell i Fornebuiparken.

SMH i Østerled

Fra begynnelsen av 90-tallet var det flere bibliotek i Norge som startet samarbeid med østeuropéiske bibliotek. Det var stor solidaritet og villighet til å bidra. Med Oslo 94 kom SMH med for fullt. I forkant av konferansen var det kronerulling med mål å finansiere deltakelse for en bibliotekar fra Øst-Europa. Det kom 40 østeuropéiske kolleger, og 29 av disse var finansiert av SMH og norske medisinske bibliotek. Oslo 94 ble starten på et samarbeid som feirer 10-års-jubileum neste år. Litauen og Kaunas Medical University Library ble SMH's spesielle samarbeidspartner. Det har resultert i et varig forhold, som mest av alt byg-

ger på personlig kontakt. Rent praktisk har det vært kopilevering, bøker, kurs og studiebesøk. I 2000 og 2002 ble det arrangert videreutdanningsprogram av en ukes varighet i Kaunas for bibliotekarer fra de tre baltiske land, i 2002 med deltakere også fra St. Petersburg. I 2001 var litauiske bibliotekarer på studietur i Norge.

Gjennom kontakt med Task Force for Communicable Diseases in the Baltic Sea Region er samarbeidet i øst utvidet til St. Petersburg. Kursprosjektene i Litauen planlegges avsluttet i 2004, mens nye prosjekter planlegges i St. Petersburg. Russland-prosjektet er et samarbeid mellom SMH og kolleger i Sverige, Finland og Litauen.

SMH går videre

SMH's historie, vekst og aktivitet er et resultat av nettverk, samarbeid og innsats fra mange medlemmer opp gjennom tidene. Det er medlemmene som utgjør SMH. Mange kunne vært nevnt, men dermed ville mange vært glemt. To navn er imidlertid spesielle. Maren Hvardal som ble SMH's mor og holdt i trådene gjennom 23 år, og Elisabeth Husem som har satt sitt preg på SMH gjennom snart 14 år som leder. Maren og de første medisinske bibliotekarer forsto betydningen av å reise ut i verden for å lære. Elisabeth har mer enn noen annen gjort SMH til en aktiv del av et internasjonalt nettverk og samarbeid.

Vi gratulerer SMH og hverandre med de første 50 år!

Referanser:

SMH-Nytt, 1976 vol. 1, nr 1 – 2003 vol. 28, nr 2

SMHs jubileumskavalkade <http://www.norskbiobibliotekforening.no/smh/>

Norge rundt med SMH:

Fredrikstad 1988
Trondheim 1989
Horten/Åsgårdsstrand 1990
Kristiansand 1991
Tromsø 1993
Molde 1995
Trondheim 1997
Kristiansand 1998
Bergen 1999
Levanger 2001
Hamar 2002

SMHs ledere:

Maren Hvardal 1953-75
Elisabeth Buntz 1975-78
Kari Halldal 1978-80
Björg Glesne 1980-82
Jostein Ingulfsen 1982-86
Mette Seem/ Tone Haarberg 1986-87
Turid Tharaldsen 1987-90
Elisabeth Husem

SMH mottok en rekke blomsterhilsener og andre hilsener til jubileet.

**Best wishes to SMH for
its 50 years anniversary!**

Pirjo Rajakiili
Library Director
National Library of Health Sciences
Helsinki, Finland

**Gratulerer med 50-årsjubileet.
Lykke til med de neste 50!**

Med vennlig hilsen
Swets Blackwell as

Congratulations SMH!

Your work is an inspiration to all of us.

Your NAMHI Friends and Colleagues

**Bibliothecarii Medicinae Fenniae
gratulerar syskonorganisationen**

Merja Jauhainen
Maija Koskinen
Oili Puukko
Outi Meriläinen
Riitta Suolahti

Dear colleagues,

On behalf of Baltic Association for Medical Libraries (BAML) we express warm compliments to all our friends and colleagues from Norwegian Library Association, SMH on the occasion of 50th anniversary of SMH. We wish you all prosperity, fruitful activities and happiness to all of you.

Velta, Keiu, Meile

Dear collequeus,

Wish you to do continue providing medical information to library users the next years.

E. Lappa
LIBRARY'S DIRECTOR
B'PeSYP ATTIKIS
GEN. HOSPITAL KAT
MEDICAL LIBRARY
ATHENS GREECE

**Gratulerer
Fra FBF**

Norsk Bibliotekforenings hovedstyre og sekretariat gratulerer SMH med 50-årsjubileet, og ønsker lykke til med mange nye år med aktivt og engasjert arbeid i spesialgruppa!

Tore Kr. Andersen
Berit Ch. Nielsen

Se også side 19 - hilsen fra Svensk biblioteks-
forenings specialgrupp för Vårdbibliotek.

Til SMH på 50-årsjubiléet, 13. november 2003, fra Styret.

Skrevet av SMHs sekretær Anette Munthe

Mel.: Gammel jegermarsj

Velkommen til alle som er samlet i kveld.

Vi feirer en gruppe som er helt spesiell.

En gruppe som feirer jubileum i år.

En S og en M og H, hva er det vi får?

Hvem er det vi feirer i år?

SMH!!

Hvem er det som er femti år?

SMH!!

Og vi håper du vil synge med i bursdagssangen.

Hvem er det vi feirer i kveld?

SMH!!

Hvem er det som feirer seg selv?

SMH!!

Rensk nå strupen, kjære gjest, så tar vi litt av gangen:

Mel.: ”Jeg takker borte, jeg takker hjemme”.

Det hele startet for lenge siden,

da noen mente at nå var tiden

blitt moden for at et samarbeid

om lån og slikt kunne være greit,

om lån og slikt kunne være greit.

Mel.: Se Norges blomsterdal.

Det var i '53, at Maren sa det første gang:

Vi samler oss til The og snakker litt om det.

Men det var farlig det,

og sjefene fikk være med

fordi de måtte se

på hva som kunne skje.

Mel.: Pengegaloppen

Og sjefene de godtok det,

og samarbeidet tok av med:

Tekopp 1, tekopp 2, tekopp 3, tekopp 8,

det ble skrevet og kurset, foreningen vokste.

Det var the og det var wienerstang -

slik var bevertningen den gang.

Og som årene gikk ble det flere og flere

å dele maten med.

Ja et samarbeid, ja et samarbeid,

kan være smakfullt og nyttig på en gang.

Mel.: Hva var vel livet uten deg?

I '75 sa gruppa så:

Tro om en tilknytning vi kunne få?

Noen som sørger for at gruppa vår

kan komme inn i former som er noe mere faste?

Og NBF var raskt på plett,

de fanget ”Gullfuglen” – ja rett og slett:

Fikk gruppa rett i fanget,

og kanskje mange nye medlemmer med ett.

Mel.: Tango for to (med litt velvilje)

Så var det blitt SMB,

ja det ble en ny forkortelse for gruppa vår det.

Og det betyr, som du vet: Spesialgruppe for medisinsk bibliotekvirksomhet.

Mel.: Hode, skulder, kne og tå.

Men hva skjedde etterpå? – etterpå?

Det er det vi lurer på – lurer på:

Hva de spiste? Hva det var å få?

Og når ble det SMH? - SMH?

Mel.: Og det var vesle Jensemenn

Det var i '92 at denne H-en måtte inn,

da HELSE ble et overordnet ord for MEDISIN.

Da helsefaghøgskolene og vi gikk sammen så

ble SMB forandret til det nye SMH:

Og det er det vi er, ja bare se oss her.

Og nå skal du få vite hvordan styrejobben er:

Mel.: Hvor er buksa mi?

Se denne regningen?

Hvor skal vi føre den?

Hvis vi skal bli her lenger må jeg ha no' mat igjen!

Hvis vi skal holde kurs?

Hvor skal det holde hus?

Og kan vi ikke sende innkalling på mail igjen?

Jeg er sikker på vi gjorde det i fjor.

Mel.: Å, jeg strever så med mine små, du.

Å, jeg strever så med en salat du!

Har vi ikke noe større fat du?

Hvor er glass og flasker, skålene som passer?

Er det sikkert at det er nok mat, du?

Vaske opp, du! Glass og kopp, du!

Ja, i styret har vi det helt topp, du!

Mel.: Stakkars store, sterke karer.

Men om vi skal være ærlig –

styrejobb er bare herlig!!

Og bevertningen da særlig:

Pizza strong og cola light – eller bare vann.

Mel.: Pomp og prakt

Så til vår kjære forening:

Til lykke med dagen i dag!

50-års dagen skal feires -

både med fest og med fag.

Gjester er samlet rundt bordet,

dekket med blomster og lin, (bordet altså)

maten er av den gode,

vinen er skikkelig fin.

La oss skåle og juble!

La oss smile og le!

La oss høre på taler!

La oss helt rive med!

Vi gratulerer med dagen,

men gir oss ikke med det!!

Til SMH på 50-årsdagen

fra Anne-Marie B. Haraldstad

Mel: Det har vi - Grinisangen

Dette er stedet
der alle er rede
til straks, og med glede
å ta en sang.
Rensk nå din stemme og gå i gang
en 50-års-stubb er en fin presang.
Vi gratulerer
og høyt applauderer,
og vi resonnerer
omtrent som så:
Foreningen vår er vital som få
som evig vi tror vil bestå!

Vi lærer mye
og lar oss fornye
- er rett og slett krye
av SMH!
Hvem har en forening som står slik på?
Med møter og kurs som den røde tråd.
Som inspirerer
og intervenserer
og høyt engasjerer
på bredt nivå:
Europa og Norden og Baltikum
er satsningsområder i sum.

Vi vil forfekte
for ingen kan nekte
at Styret med leder
gjør innsats stor!
Det kan vel beskrives med metafor:
”det såes og gjødsles og faglig gror”
Takk òg til alle
som tok imot ”kallet”
og bidro med sitt gjennom 50 år!
Fra SMB, Te-klubb til SMH
(og) som vid're på veien vil gå.

Refr.
:/: SMH :/:
Takk for din innsats for ”saken”
Hygg’lig og faglig på høyt nivå
Det er SMH!

Refr.
:/: SMH :/:
Takk for din innsats for ”saken”
Hygg’lig og faglig på høyt nivå
Det er SMH!

Refr.
:/: SMH :/:
Takk for din innsats for ”saken”
Hygg’lig og faglig på høyt nivå
Det er SMH!

SMH sett fra Sverige

På SHMs jubileumsseminar deltok også Eva Alopaeus, som vi kanskje kan kalle Sveriges svar på Elisabeth Husem, og i alle fall en god samarbeidspartner for SMH i mange år. Eva har skrevet en artikkel til "Blänkaren" om seminaret, og vi gjengir her deler av den.

Dugnad och Guldkant – några tankar om fenomenet SMH Av Eva Alopaeus, Sahlgrenska universitetssjukhuset, Göteborg

Når jeg slår opp det norske ordet 'dugnad' i den skandinaviske ordboken får jeg översättningen 'gemensam gratis arbetsinsats'. Jeg tycker att vi är bra på samarbete i Sverige.

Jag tycker också vi är bra på att ställa upp för varandra och andra utan överpriser även om det diskuteras om det är rätt eller fel. Näringslivets ideologier har påverkat biblioteksbranschen både på gott och ont. Men att arbeta gratis och gemensamt (dugnad) verkar ha präglat arbetet inom SMH under många år. Det handlar naturligtvis om det föreningsarbete som så många föreningseldsjälar lägger ned på sin fritid. Man har ett engagemang. Det har vi i Sverige också men utan att egentligen veta vad jag talar om tror jag att man inom SMH har formaliserat den 'gemensamma gratis arbetsinsatsen'. Jag tänker främst på SMH:s kursverksamhet som fungerar på ett helt annat sätt än vår svenska modell. I Sverige vänder vi oss till auktoriteten KIB och KIB:s kursutbud.

I Norge är den medicinska bibliotekarien, kollegan, även experten som lär ut något till andra kollegor. Det ger ett mervärde att kollegor lär kollegor. Det finns också en flexibilitet i det systemet. Så fort någon ny trend dyker upp kan en kollega som snappat upp ämnet lite tidigare och bättre än resten av kåren, lära ut vad hon/han vet. Det är ett generöst förhållningssätt.

En annan generositet finns i att några personer gång på gång ställer upp och undervisar i grundläggande kurser för nyttillkomna bibliotekarer med sanktion från sina chefer. Denna kursverksamhet sker i föreningens regi. Kallelse sker via Medbibl som för övrigt var SMH:s diskussionslista innan de öppnade den för

hela Norden. Kostnaden för en hel- eller halvdagskurs är obetydlig och inkomsten går tillbaka till medlemmarna via föreningen.

Och det är här *guldkanten* kommer in. Efter att ha upplevt SMH:s jubileumsfirande och två internationella konferenser i SMH-regi (EAHIL i Oslo 1994 och 2003) och som gammal läsare av SMH-Nytt verkar det som om man har en stark förmåga och vilja att förena nytta med nöje. Inläring kombineras med aktiviteter som sätter guldkant på tillvaron, antingen genom att man inleder med ett glas mousserande, har fina fruktfat, inleder ett seminarium med lite underhållning eller helt enkelt kostar på sig en extra fin lokal. Detta har föreningen troligtvis ekonomi till eftersom man blandar med sitt dugnadstradition. Den inkomst som kursverksamheten ger går också tillbaka till medlemmarna i form av stipendier till in- och utrikes konferenser – något som också platsar inom både nytta och nöje.

SMH tycks vara en förening men aktiva medlemmar. Som utomstående är det lätt att observera att något håller medlemmarna samman och att medlemmarna som kollektiv utstrålar en – i positiv bemärkelse- självsäkerhet. Om detta är SMH:s förtjänst skall jag låta vara osagt, men det är en grupp som känner varandra och respekterar varandra och utstrålar och uttrycker en stolthet över att vara medicinska bibliotekarer och att tillhöra SMH. Om SMH faktiskt har bidragit till detta har man som förening kommit långt.

Och så var det här med sången....

Inte nog med att man höll intressanta tal på festmiddagen till SMH:s ära, man hade skrivit sånger också. Dessa sjöngs högt, rent och unisont av närmare hundra SMH-medlemmar som ännu ett tecken på samstämmigheten inom kåren.

AKVARELL AV LENA LINDERHOLM

POSTOGRAM

SMH

Hjärtliga gratulationer till ert
50-års jubileum!

Till en mycket livaktig förening
med ett rikt kursutbud och
välorganiserade konferenser!

Vi har mycket att lära av er!

Svensk Biblioteksförenings specialgrupp
för Vårdbibliotek
genom Marie Källberg, ordförande

Tora Saue ble æresmedlem

Under festmiddagen på jubileumsfeiringen ble Tora Saue utnevnt til æresmedlem i SMH "for lang og tro tjeneste, og for utmerket markedsføring av SMH". Vi gratulerer! Tora har siden 1974 vært ansatt ved Harstad sykehus, før hun i sommer gikk av med pensjon. Her forteller Tora litt om seg selv, og om "sitt liv med SMH", og med en liten anekdote på slutten...

Jeg tok artium på Bergen Katedralskole i 1957, var deretter au pair i London i et år, deltok så i Nansen-skolens vinterkurs 1958-59 på Lillehammer hvor jeg en periode hadde et slags biblioteksansvar. Høsten 1959 begynte jeg som

elev ved Universitetsbiblioteket i Bergen, sammen med bl.a. Gerd Eckhoff Salvesen. Vi hadde blant annet Gerhard Munthe som sjef. I løpet av elevtiden var vi begge vikarer for Inger Johanne Müller Andresen på det medisinske biblioteket på Haukeland sykehus. Det holdt til på loftet i et av de gamle byggene, Med.B, tror jeg. Dette var før kopimaskinenes tid, så mye av arbeidet besto i å sende tidsskrifter sykehuse ne imellom.

Biblioteksutdanningen var den gangen to-delt: 1,5 års praksis kombinert med 5 brevkurs. Vi måtte ta eksamen i disse før vi kom inn på Statens bibliotekskole som varte i 1,5 år. Skolen hadde klasserom på Deichman, men også forskjellige andre steder i Oslo: UB, Blindern osv. Rektor var Gerd Wang. Første året hadde alle fellesundervisning, det siste halve året kunne vi velge mellom fag- og folkebibliotek. Jeg valgte fagbibliotek.

Jeg var ferdig utdannet sommeren 1962 og fikk straks ansettelse på tidsskriftavdelingen på UB Bergen. Etter en tid flyttet jeg til det nyopprettede Odontologiske institutt, hvor jeg dermed ble den første bibliotekaren. Jobben var enkel: innkjøp, klassifisering, katalogisering osv, ble gjort sentralt på UBB. Min oppgave var å ta imot bøkene og fylle de tomme hyllene, samt lage kartotek av tilsendte katalogkort. Jeg kan ikke huske at der var noe større utlån, men så var jeg der ikke mer enn i ca. 4 måneder. Jeg måtte slutte på UBB for å følge min mann til utlandet, året etter flyttet vi til

Harstad, og jeg ble hjemmeværende i 11 år for å ta meg av tre sønner. Min egentlige karriere innen medisinsk biblioteks virksomhet begynte først i januar 1974 da jeg ble ansatt på Harstad sykehus med det oppdrag å ta meg av pasientbiblioteket og bygge opp et medisinsk bibliotek.. Heldigvis var sykehusadministrasjonen raus nok til å gi meg en ukes studietur til Oslo. Der var jeg så heldig å bli undervist av kapasiteter som Maren Hvardal på UBO's medisinske fakultetsbibliotek, Anna Nannestad Nicolaysen på Ullevål og Anne Lise Rabben på SiA. Dette ble også mitt første møte med det fantastiske nettverket som etter hvert er blitt til SMH.

SMH sin betydning

Jeg har deltatt i alt jeg har kunnet av kurs og seminarer i SMH-regi. Jeg vil påstå at uten SMH hadde jeg ikke klart jobben min. Jeg var alene og uten kolleger på biblioteket, mitt kollegiale fellesskap fant jeg i SMH. Gjennom dette nettverket ble jeg holdt oppdatert og fikk faglig påfyll, i tillegg til inspirasjon og mange gode venner. Det er viktig at SMH tar vare på det faglige og kollegiale nettverket, og at medlemmene deler med hverandre ny kunnskap innen faget ved kurs og seminarer. Jeg kan ikke se at det er behov for store endringer i en spesialgruppe som, etter mitt syn, fungerer så godt. SMH bør også videreføre sitt norske og internasjonale engasjement.

Til slutt...

...en anekdote fra pasientbiblioteket. Jeg skulle markedsføre pasientbiblioteket ved å lage en plakat som skulle henge på alle pasientrom. Jeg tegnet en person av intetkjønn i en seng med en bok og overskriften var: LYST TIL Å LESE? Under tegningen sto det: Bibliotekaren besøker avdelingen hver tirsdag og torsdag. Skissen ble sendt til trykkeriet. Det var vår og fuglesang og setteren var åpenbart forelsket, for da korrekturen kom sto det: LYST TIL Å ELSKE? Bibliotekaren besøker avdelingen hver tirsdag og torsdag.

Are you an experienced user?

Medline-erfaringer fra et langt medlemskap i SMH

Kåseri ved Grete Blystad Wie, Bergen, holdt under festmiddagen 13. november. Referat ved Regina Kűfner Lein, UBB, Det medisinske fakultetsbibliotek

Mye har forandret seg i bibliotekararbeidet gjennom 50 år. Mens brukerne i dag læres opp til å søke og bestille på egen hånd, var det utelukkende bibliotekansatte som utførte slike oppgaver før i tiden. Derfor var også egenopplering og kursing av bibliotekarer veldig viktig.

Grete Blystad Wie ga oss en fin beretning om et Medline-kurs hun deltok på for 25 år siden. Grete jobbet på denne tiden ved Universitetsbiblioteket i Bergen, Avdeling Haukeland sykehus. Høsten 1978 var hun deltaker på et Medline-kurs ved Karolinska

Institutets bibliotek i Stockholm. Bibliotekaren som egentlig skulle reise, var blitt syk og hun måtte bestemme seg på kort varsel, dersom den dyrebare plassen på kurset ikke skulle stå tom.

Kurset varte i 14 dager, og det var et særdeles intenst opplegg. Mesteparten av kurset dreide seg om MeSH. De ble drillet i hvilke main headings og subheadings som skulle brukes, og hvordan selve søket skulle legges opp, kombineres og begrenses. Etter en lang dag på kurs fikk de lekser med seg på hotellrommet. Det var kompliserte problemstillinger som skulle løses til påfølgende dag.

Tilbake i Bergen var det én terminal på den prekliniske avdelingen UBBPRE, der man kunne koble seg opp mot Karolinska institutets bibliotek i Stockholm. Bibliotekarene fra Haukeland sprang flere ganger i uka mellom avdelingene for å utføre søk for legene og forskerne. Det var dyre tellerskritt mens man var koblet opp mot basen, og det var viktig med et godt forarbeid. Det ble gjennomført et referanseintervju med bru-

keren, der man diskuterte MeSH-begrep, fant frem til gode emneord, og la opp søkestrategien. Alt ble ført i et detaljert skjema. Når man omsider gikk bort til maskinen måtte man gjennom en omstendelig innloggingsprosedyre. Rett før man kunne starte søket, spurte maskinen: "Are you an experienced user?" Og det var da det var spennende å kunne svare "Y" for Yes. Men hun husket jo fortsatt den gangen det var en doktorand som kom med sin problemstilling for disputasen og ville ha et litteratursøk. Uansett hvilke søkeord og MeSH Grete brukte så kom hun ut med 0 treff. Til slutt måtte hun rapportere det til vedkommende doktorand, som lyste opp og sa: "Så bra, det var det jeg trodde, at jeg er den første som jobber med dette emnet!"

Det ble også holdt oppdateringskurs ved Karolinska, men det var ikke råd til å reise for mange personer da. Det ble etter hvert slik at Kari Halldal fra Oslo reiste til Stockholm og deretter besøkte bl.a. Bergen for å briefe personalet der om endringer og lure tips. Det ble alltid fint sosialt samvær om kvelden.

I dag får vi fortsatt opplæring i Medline. Kursene holdes i SMH-regi der det inviteres til halvdagskurs i PubMed ved Astrid Müller. Hvor tror dere Astrid i sin tid fikk sin opplæring? Jo, sammen med Grete Blystad Wie høsten 1978 på Karolinska! Det finnes altså en lang rød tråd fra 1978 til nå med nyttig SMH-nettverk og kursing. La oss fortsette i denne ånden.

Takk for et fint innlegg til festmiddagen, Grete!

**Følgende "festskrift" ble lest av
Randi Bolstad under festmiddagen.**

**Festskriftet er et produkt av et samarbeid mellom
Sigrun Ask og Randi Bolstad, med mindre innspill
fra andre ansatte ved UBBMED.**

Festskrift for foreningens femtiårsjubileum

Foreningen fyller femti. Fortsatt frisk, flittig, fremadstormende. Formål fra første: faglig fylling for fåansattebiblioteks fagfolk.

Fluidum fra flere flasker forhøyer feststemningen. Formødrene foretrakk Formosathé fra flortynn fajanse.

Festlokalet fremstår forskriftsmessig forseggjort - festdeltakerne forventningsfulle. Flest fruer. Forbausende få fyrer. Flesteparten forlengst førti. Flybårne fagbibliotekarer fra flere flyplasser - foreksempel Flesland. Fire fra "Frieleby" fikk forresten finansiering fra foreningen – Filendank!

For fremmøtte feirende føles festen fullt fortjent fordi:

- Forvirrede forskere florerer fagbibliotekene. Fysiologer, farmakologer, freudianere.
- Fotokopier flyr for full fart.
- Faretruende finansieringsforandringer fryktes.
- Frittalende førsteårsstudenter forstyrrer freden, faktisk!
- Folkehelsearbeidere foretrekker forskningsbasert faglitteratur.
- Fjernstudenter forlanger fjernlån fort.
- Fysioterapeuter forespør fundamenter for fysisk fostrings foretreffelighet.
- Finn forskningsmessig fundert fagartikkel for forkjølelsens forebygging! Fakses fredag før fire!

Fjorten flinke fruentimmer fyller fortsatt foreningens fagmedisinske formål. Foreningen forvalter fellesavtaler for fagdatabaser. Fremmedspråklig forsøstring forekommer. Folk fra foreningen foreleser for fagbibliotekarer fra Finskebukten.

Finnes fedrelandets folkehelseartikler forsvarlig forvart? Folkemålets fagartikler forsømmes forvisst. Foreningen fighter for folkeopplysning. Fremskaffer fellesnordisk fagportal for folk flest.

Foreningsjubileets fjerde foreleser fant fremtidens farge for femtiplussere ... Fiolet? Femtemann foredro følelsenes fysiske følger. Fortsettelse følger fredag fjortende: Friske foredrag for fremtidige forskningsformidlers faglige forsprang.

Forslag: Forsamlingen foretar felles flaskeløft for flere fremgangsrike femti!

Norsk Bibliotekforening

Spesialgruppen for medisin og helsefag 2003

Styret:

Elisabeth Husem - leder

Psykiatrisk Institutt, Biblioteket
Postboks 85 Vinderen, 0319 Oslo.
Tlf: 22 02 99 66 Fax: 22 49 58 61
E-mail: elisabeth.husem@psykiatri.uio.no

Elisabeth Akre - nestleder

Diakonhjemmets sykehus, Medisinsk bibliotek
Postboks 23 Vinderen, 0319 Oslo.
Tlf: 22 45 16 38 Fax: 22 45 16 99
E-mail: elisabeth.akre@diakonsyk.no

Anette Munthe - sekretær

UBO, Bibliotek for medisin og helsefag
Pb. 1113, Blindern, 0317 Oslo
Tlf: 23 07 44 33 Fax 23 07 44 30
E-mail: anette.munthe@ub.uio.no

Jenny Owe - kasserer

Menighetssøsterhjemmets høgskole, Biblioteket
Linstowgate 5, 0166 Oslo
Tlf: 22 98 63 14 Fax: 22 98 63 55
E-mail: jenny.owe@oslomsh.no

Hilde Strømme - styremedlem

Ullevål universitetssykehus, Medisinsk bibliotek
0407 Oslo
Tlf. 23 01 50 62 Fax: 22 11 98 50
E-mail: hilde.stromme@ioks.uio.no

Sigrun Espelien Aasen - styremedlem

Høgskolen i Nord-Trøndelag,
Biblioteket i Levanger, Avd. for sykepleier-, ingeniør- og
lærerutdanning, 7600 Levanger
Tlf. 74 02 29 11 Fax: 74 02 29 02
E-mail: sigrun.aasen@hint.no

Marie Isachsen - varamedlem

Aker universitetssykehus, Medisinsk bibliotek
0514 Oslo
Tlf: 23 03 31 19 Fax: 22 89 41 62
E-mail: marie.isachsen@ioks.uio.no

Anne Nordli Ekanger - varamedlem

Høgskolen i Akershus
Avd. for vernepleierutdanning
Emma Hjortsvei 58
1336 Sandvika
Tlf: 67 11 74 11 Fax: 67 11 74 01
E-mail: anne.ekanger@hiak.no

Anne Cathrine Børke Overskott - varamedlem

Høgskolen i Hedmark
Avd for helse- og sosialfag, Biblioteket
2418 Elverum
Tlf: 62 43 02 17 Fax: 62 43 03 00
E-mail: Anne.Overskott@hse.hihm.no

Baltikumutvalg:

Elisabeth Akre - se styreliste

Elisabeth Husem - se styreliste

Astrid Müller

Bibliotek for medisin og helsefag
Postboks 1113 Blindern, 0317 Oslo
Tlf: 23 07 44 23 Fax: 23 07 44 30
E-mail: astrid.muller@ub.uio.no

Bli medlem i SMH:

For å bli medlem i SMH, må du være medlem i Norsk bibliotekforening (NBF), enten direkte eller via Norsk fagbibliotekforening (NFF).

Kontingentsatser 2003:

Institusjonsmedlemmer: kr. 400,-
Personlige medlemmer: kr. 200,-
Assosierte medlemmer: kr. 100,-

Med assosierte medlemmer menes bl.a. utenlandske bibliotek og pensjonister. Det kreves ikke medlemskap i NBF for å være assosiert medlem

Ta kontakt med:

SMH/Anette Munthe
Bibliotek for medisin og helsefag
P.b. 1113, Blindern
0317 OSLO.
Email: anette.munthe@ub.uio.no

SMHs kontonummer:

7874.06.52612

SMHs hjemmeside:

www.norskbibliotekforening.no/smh/

SMH PÅ NETTET:

Få siste nytt om SMHs kurs og andre aktiviteter, og delta i diskusjonen mellom nordiske kolleger via e-postlisten MEDBIBL.

Slik blir du medlem:

Send e-mail til: listserv@listserv.kib.ki.se

Subject: Ikke skriv noe her

Første (og eneste) linje: Subscribe MEDBIBL Fornavn Etternavn

Adressen til SMHs hjemmeside:

<http://www.norskbibliotekforening.no/smh/>

Bruk hjemmesiden og MEDBIBL-listen. Her finner dere den nyeste medlemsinformasjonen om kurs, møter, reisebidrag osv.

I tillegg finnes linker til andre organisasjoner som:

NAMHI — Nordic Association for Medical and Health Information

EAHIL — European Association for Medical and Health Information

MLA — Medical Library Association, USA